

Žemės diena

Kovo 20 d.

Žemės turtai

▶ Miškas

- ▶ Lietuvoje miškai dengia 33 % teritorijos

▶ Biologinė įvairovė

- ▶ Lietuvoje yra 15 000 vabzdžių rūšių

▶ Vanduo

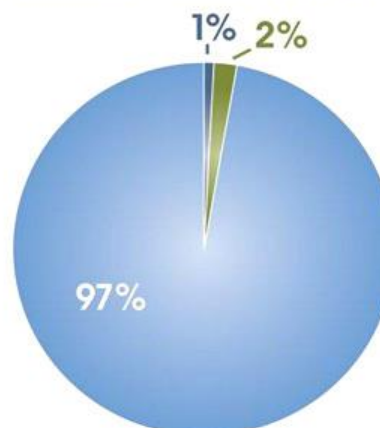
- ▶ Lietuvoje yra 4 400 upių ir 6 000 ežerų

▶ Žemės gelmių ištekliai

- ▶ Daugiausiai Lietuva turi požeminio vandens

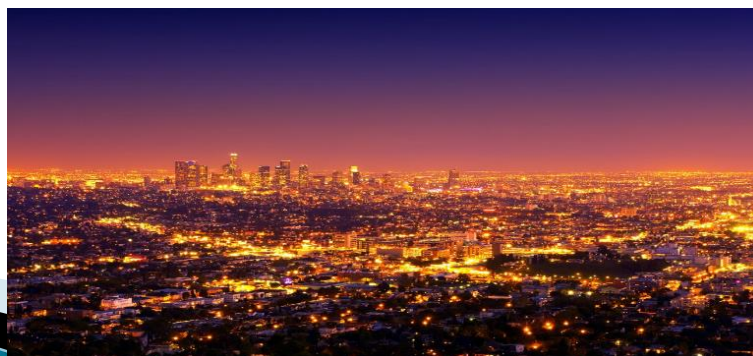
Žemės vandens ištekliai

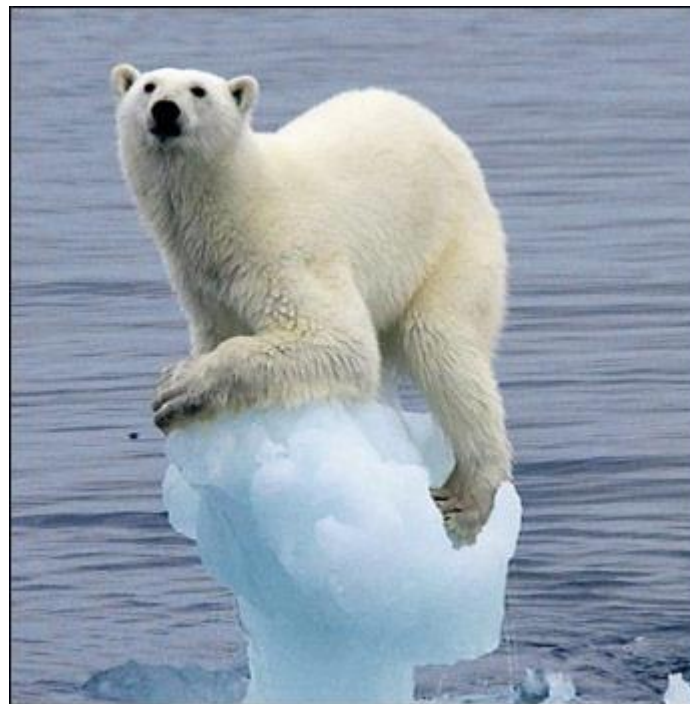
- Gėlas vanduo
- Ledynai
- Druskingas vanduo

Tarša

Žala gamtai

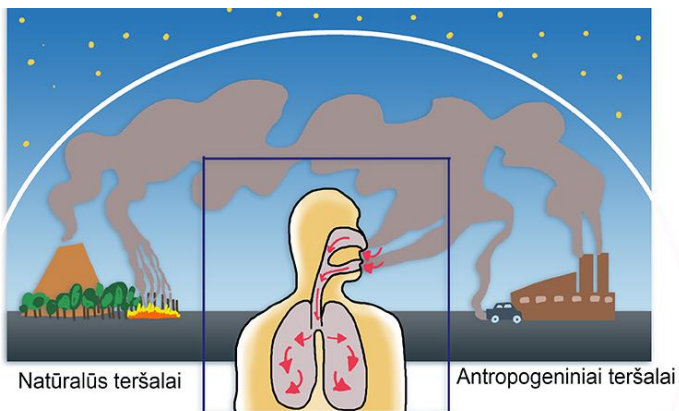
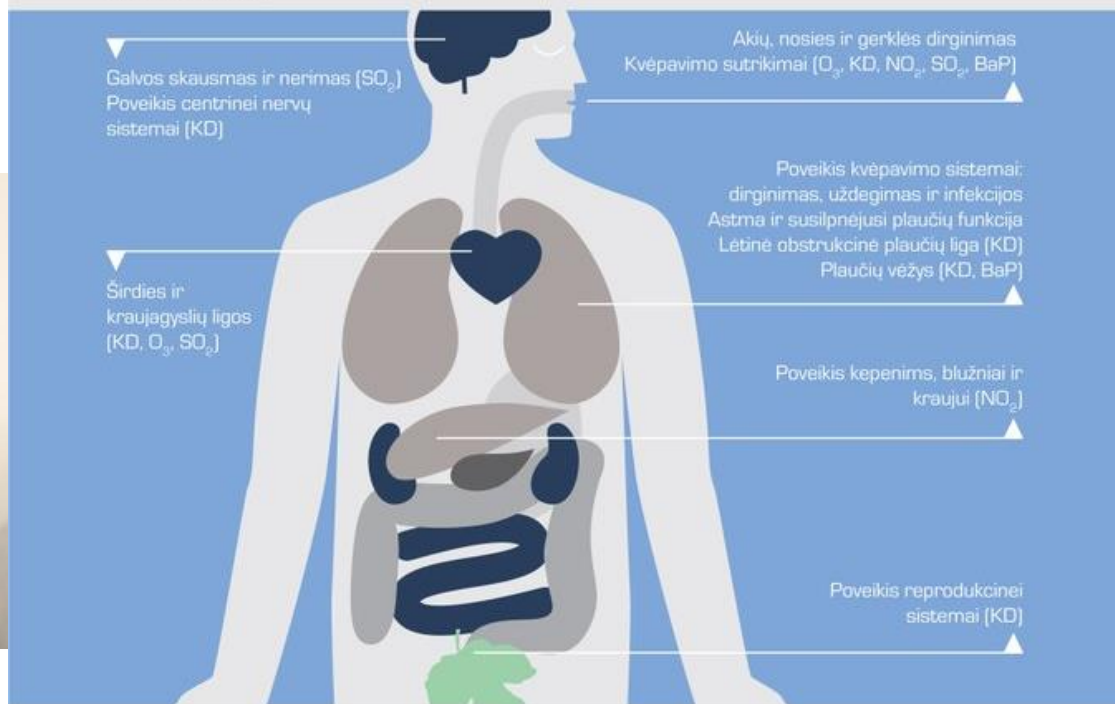

Žala žmogui

Oro taršos įtaka sveikatai

Oro teršalai gali turėti didelį poveikį žmonių sveikatai. Ypač pažeidžiami yra vaikai ir vyresnio amžiaus žmonės.

Kietosios dalelės (KD) yra ore sklindančios dalelės. Jūros druska, juodoji anglis, dulkės ir kondensuotos tam tikrų cheminių medžiagų dalelės gali būti priskiriamos KD teršalams.

Azoto dioksidas (NO_2) daugiausia susidaro dėl degimo procesų, pvz., automobilių varikliuose ir elektrinėse.

Pažemio ozonas (O_3) susidaro vykstant cheminėms reakcijoms (sukeliamoms saulės šviesos), kuriose dalyvauja į orą išskirti teršalai, įskaitant išsiskiriančius iš transporto priemonių, gamtinių dujų gavybos veiklos, iš sąvartynų ir namų ūkiuose naudojamų cheminių medžiagų.

Sieros dioksidas (SO_2) daugiausia išskiriamas, kai sieros turintis kuras deginamas patalpoms šildyti, energijai gauti ir transportui. Ugnikalniai taip pat išmeta SO_2 į atmosferą.

Benzo(a)pirenas (BaP) susidaro iš nevisiškai sudegusio kuro. Pagrindinis šaltinis yra medienos ir atliekų deginimas, kokso ir plieno gamyba bei motorinių transporto priemonių varikliai.

97 proc.

europiečių veikia didesnė nei Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojama O_3 koncentracija.

220–300 EUR

– tiek kiekvienam ES piliečiui 2009 m. kainavo oro tarša iš 10 000 didžiausių teršiančių įmonių Europoje.

63 proc.

europiečių teigia, kad jie per pastaruosius dvejus metus mažiau naudojo automobiliu, siekdami pagerinti oro kokybę.

Kovo 20 d. - Žemės diena

- ▶ XX amžiaus 7-ojo dešimtmečio pradžioje Amerikoje buvo pradėta kalbėti apie gamtos apsaugą
- ▶ 1971 m. kovo 20-oji oficialiai įteisinta kaip Pasaulinė Žemės diena
- ▶ Žemės dienai minėti buvo pasirinktas pavasario lygiadienis – laikas, kai dienos ir nakties ilgumas tampa vienodas
- ▶ Lietuva Žemės diena įteisinta 1992 m.

Kaip padėti žemei?

Atsakymai:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- ...

Chemine sauga

PAVOJAUS PIKTOGRAMOS

KĄ TAI REIŠKIA?

- Gali dirginti kvėpavimo takus.
- Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą.
- Gali sukelti alerginę odos reakciją.
- Sukelia smarkų akių dirginimą.
- Kenksminga prarijus / susilietus su oda / įkvėpus.
- Naikina ozono sluoksnį viršutinėje atmosferoje.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Plovikliuose, tualetų valikliuose, aušinimo skystyje.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Mirtina prarijus / susilietus su oda / įkvėpus.
- Toksiška prarijus / susilietus su oda / įkvėpus.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Augalų apsaugos produktuose, biociduose, metanolyje.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Prarijus ir patekus į kvėpavimo takus, gali sukelti mirtį.
- Kenkia organams / gali pakenkti organams.
- Gali pakenkti vaisingumui arba negimusiam vaikui.
- Gali sukelti vėžį / įtariama, kad sukelia vėžį.
- Gali sukelti genetinius defektus.
- Įkvėpus gali sukelti alerginę reakciją, astmos simptomus arba apsunkinti kvėpavimą.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Terpentine, benzine, žibale.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.
- Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Augalų apsaugos produktuose, biociduose, benzine, terpentine.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Turi slėgio veikiamų dujų, kaitinant gali sprogti.
- Turi atšaldytų dujų, gali sukelti kriogeninius nušalimus arba pažeidimus.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Dujų talpyklose.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Sprogios, savaime reaguojančios medžiagos ir organiniai peroksidadai, kurie gali sprogti kaitinant.
- Per gaisrą gali sukelti masinį sproginimą.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Fejerverkai, amunicija.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Oksiduojančios dujos, kietosios medžiagos ir skysčiai, kurie gali sukelti arba paskatinti įsipleksti ugnį ir sproginimą.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Balikliuose, medicininės paskirties deguonyje.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Ypač degios dujos / degios dujos.
- Ypač degus aerosolis / degus aerosolis.
- Labai degus skystis ir garai / degus skystis ir garai.
- Degi kietoji medžiaga.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Žibale, benzine, nagų lako valikliuose.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Gali ēsdinti metalus.
- Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)

Kanalizacijos valikliuose, acto rūgštyje, amoniake.

Naudokite produktus saugiai. Prieš naudojimą atidžiai perskaitykite etiketes. Šiomis piktogramomis pažymėti produktai gali būti pavojingi, jei naudojami netinkamai.

Atkreiptinas dėmesys!

- ▶ Filmukai apie cheminę saugą:

<https://www.napofilm.net/lt/napos-films/napo-danger-chemicals?filmid=napo-012-danger-chemicals>

